

Opzeggen en afsluiten sportlidmaatschappen

Frequentie, motivatie en gevolgen voor sportdeelname

Paul Hover en Eva Heijnen

In dit factsheet geven we zicht op hoe vaak en waarom sportlidmaatschappen worden opgezegd en de invloed daarvan op de sportdeelname. We kijken ook naar de betaalbaarheid van sportlidmaatschappen: vinden mensen de kosten van sporten bezwaarlijk en zouden ze meer sporten als het gratis was?

Achtergrond

In het Sportakkoord II staat dat het ministerie van VWS, NOC*NSF, het POS, de VNG en de VSG inzetten op een groei van de sportparticipatie in Nederland.¹ Sportverenigingen en ondernemende sportaanbieders vervullen hierbij een belangrijke rol, omdat zij miljoenen sporters bedienen.

Methode

We deden onderzoek onder 1.511 Nederlanders van 16 t/m 79 jaar, via het Ipsos Online Access Panel. We bevroegen dit panel in april en mei 2024. Zie bijlage 1 voor meer informatie over de onderzoeksmethode.

37% van de Nederlanders vindt de kosten die zijn verbonden aan sport bezwaarlijk.

28% van de niet-sporters zou gaan sporten als al het sportaanbod gratis zou zijn.

32% van de huishoudens geeft aan dat 'te duur' de belangrijkste reden is om het lidmaatschap van een sportvereniging te beëindigen.

30% van de huishoudens geeft aan dat 'te duur' de belangrijkste reden is om het lidmaatschap van een fitnessaanbieder te beëindigen.

Opzeggen en afsluiten sportlidmaatschappen

Doel en onderzoeksvragen

Voor het realiseren van deze beleidsambitie is het zinvol om zicht te krijgen hoe vaak sportlidmaatschappen worden opgezegd, waarom dat gebeurt en of het opzeggen de sportdeelname beïnvloedt. Speciale aandacht gaat uit naar de betaalbaarheid van sportlidmaatschappen, temeer omdat er een btw-verhoging voor ondernemende sportaanbieders aan kan komen. Onderzoeksvragen zijn:

1. In hoeverre worden de kosten verbonden aan het doen van sport in het algemeen als bezwaarlijk ervaren?
2. In hoeverre zou er meer worden gesport als al het sportaanbod gratis zou zijn?
3. In hoeveel huishoudens zijn lidmaatschappen van sportverenigingen en fitnessaanbieders opgezegd en wat is daar de reden van?
4. In hoeverre leidt het opzeggen van een lidmaatschap tot minder uren sporten?
5. In hoeveel huishoudens zijn nieuwe lidmaatschappen afgesloten?

Voor verwijzingen naar literatuur zijn eindnoten gebruikt.

Sportkosten (g)een bezwaar

37 procent van de Nederlanders vindt de kosten die zijn verbonden aan sport bezwaarlijk (figuur 1). Dit betreft alle kosten die aan sport verbonden kunnen zijn, zoals een lidmaatschap, kleding en attributen.

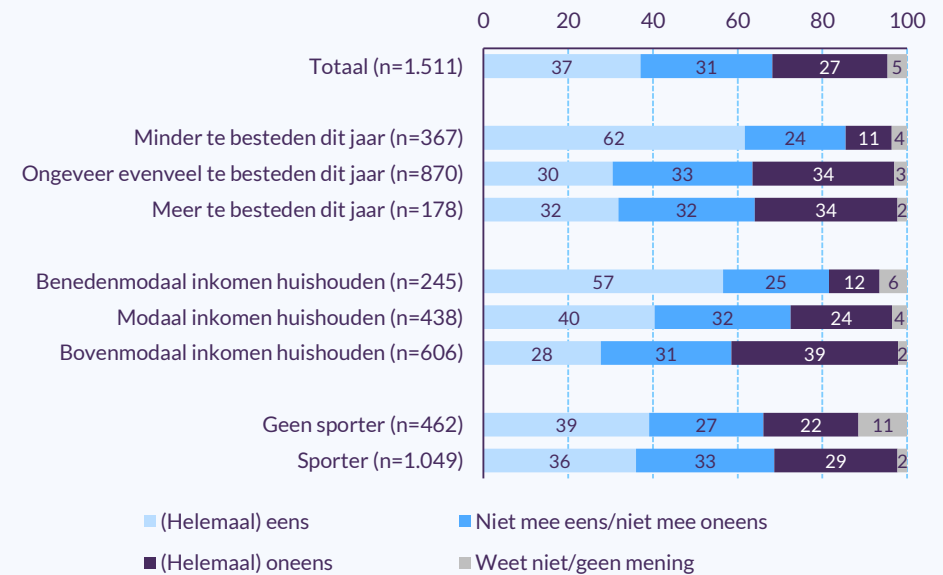
In 2023 was de mate waarin Nederlanders de sportkosten bezwaarlijk vonden ongeveer hetzelfde als in 2024 (38%). In 2021 en 2019 lag dat aandeel lager (beide jaren 30%).²

De sportkosten worden met name als een bezwaar gezien door personen uit huishoudens met een benedenmodaal inkomen (57%). In 2023 was dit aandeel aanzienlijk lager (47%; niet in figuur).³

Sporters en niet-sporters verschillen niet veel in de mate waarin ze sportkosten als bezwaarlijk ervaren (36%-39%).

65-plussers vinden de sportkosten minder vaak een bezwaar dan jongere leeftijdsgroepen (niet in figuur).

Figuur 1
'De kosten van sport in het algemeen vind ik bezwaarlijk', per april/mei 2024, Nederlanders 16-79 jaar
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

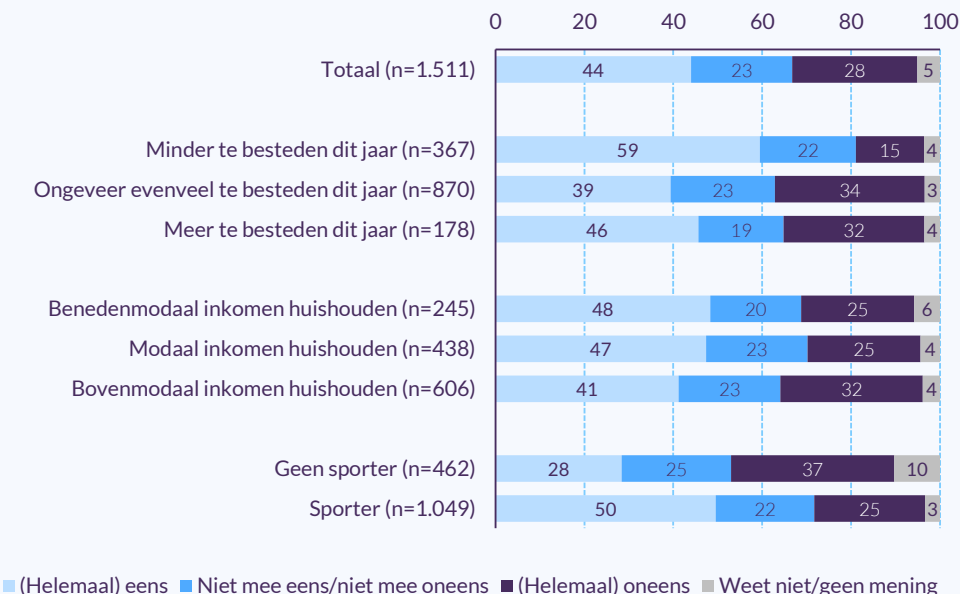
Gratis sportaanbod

28 procent van de Nederlanders zou niet vaker sporten in het hypothetische scenario dat al het sportaanbod gratis zou zijn. 44 procent zou wel vaker sporten (figuur 2). Dit beeld is vergelijkbaar met dat van 2023.²

Van de mensen uit een huishouden met een benedenmodaal inkomen zou 48 procent vaker sporten als het sportaanbod gratis was, tegenover 41 procent van de mensen uit een huishouden met een bovenmodaal inkomen.

Gratis sportaanbod brengt het merendeel van de niet-sporters niet op de been: 28 procent van de niet-sporters zou gebruik maken van gratis sportaanbod. Dit strookt met de resultaten uit 2023.²

Figuur 2
'Ik zou (vaker) sporten als al het sportaanbod gratis zou zijn', per april/mei 2024, Nederlanders 16-79 jaar
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

Uitgaven aan sportlidmaatschap

Sportvereniging

In 35 procent van de huishoudens met minstens één sporter worden uitgaven gedaan aan het eigen lidmaatschap van een sportvereniging. In 19 procent van die huishoudens gebeurt dat aan een lidmaatschap van de partner en bij 22 procent aan dat van de kinderen (figuur 3). In 52 procent van alle huishoudens met minstens één sporter worden uitgaven gedaan aan een lidmaatschap van een sportvereniging (niet in figuur).

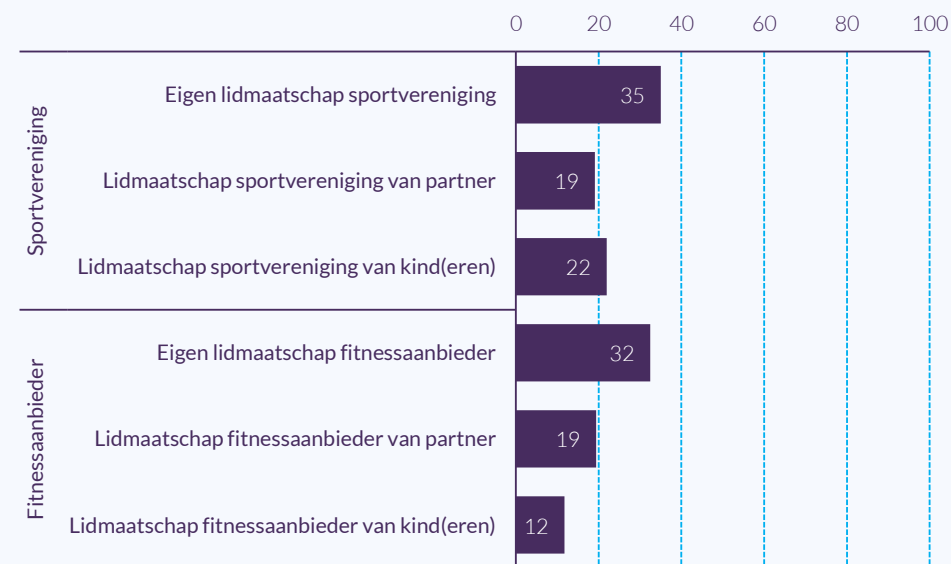
Fitnessaanbieder

In 32 procent van de huishoudens met minstens één sporter worden uitgaven gedaan aan het eigen lidmaatschap van een fitnessaanbieder. In 19 procent van die huishoudens gebeurt dat aan dat van de partner en bij 12 procent aan dat van de kinderen (figuur 3). In 44 procent van alle huishoudens met minstens één sporter worden uitgaven gedaan aan een lidmaatschap van een fitnessaanbieder (niet in figuur).

Figuur 3

Uitgaven aan een lidmaatschap sportvereniging en/of fitnessaanbieder tussen mei 2023 en mei 2024 in Nederlandse huishoudens met minstens één sporter

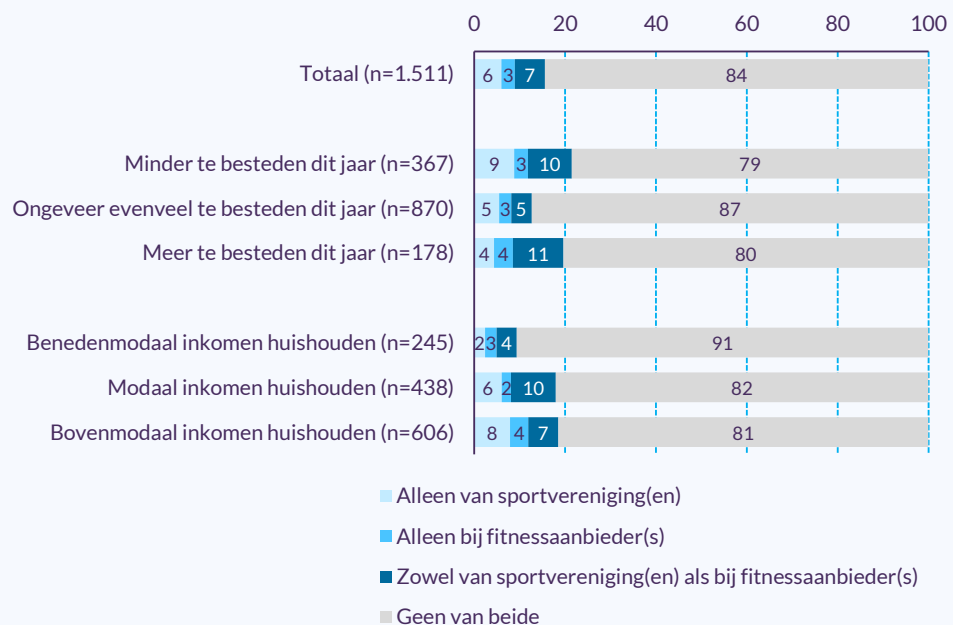
(in procenten, n=1.209, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

Opzegging sportlidmaatschappen

Figuur 4
Opzegging van lidmaatschap sportvereniging en/of fitnessaanbieder tussen mei 2023 en mei 2024 in Nederlandse huishoudens
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

Tussen mei 2023 en mei 2024 is in 16 procent van de huishoudens een lidmaatschap van een sportaanbieder opgezegd (figuur 4).

In 6 procent van de Nederlandse huishoudens is in die periode minstens één lidmaatschap van een sportvereniging opgezegd (figuur 4).

Het beëindigen van minstens één lidmaatschap van een fitnessaanbieder kwam in 3 procent van de huishoudens voor.

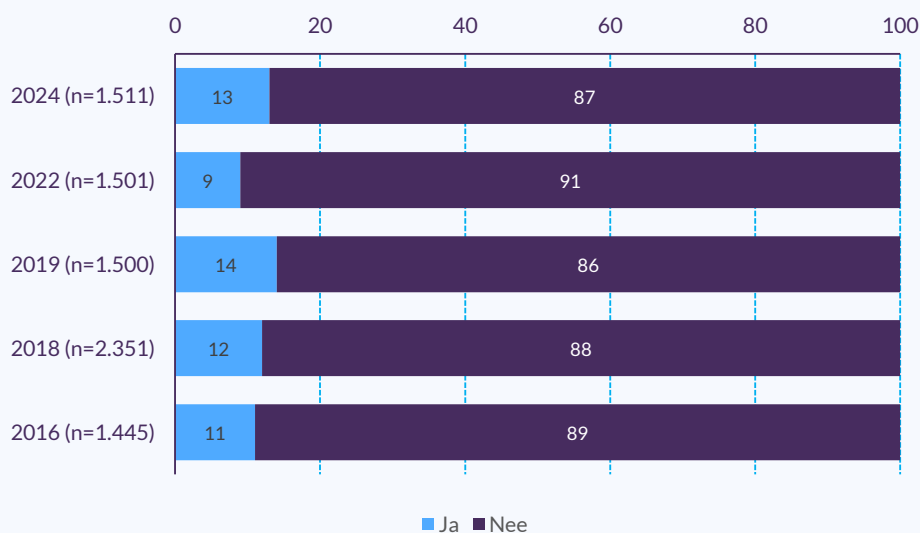
Een opzegging van een verenigingslidmaatschap én een lidmaatschap bij een fitnessaanbieder gebeurde in 7 procent van de huishoudens.

Lidmaatschap sportvereniging

Opzegging lidmaatschap sportvereniging

Figuur 5
Opzeggingen van sportverenigingslidmaatschap(pen) in Nederlandse huishoudens, tussen mei 2023-mei 2024, mei 2021-mei 2022, november 2018-november 2019, mei 2017-mei 2018 en november 2015-2016
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024, mei 2022, november 2019, mei 2018 en november 2016.

In 13 procent van de huishoudens is tussen mei 2023 en mei 2024 een lidmaatschap van een sportvereniging opgezegd (figuur 5). Dit zijn bijna 1,1 miljoen huishoudens.

Het aandeel huishoudens waarin een lidmaatschap is beëindigd, is vergelijkbaar met voorgaande jaren, met uitzondering van 2022 (9%; mogelijk als gevolg van coronamaatregelen).²

In 7 procent van de huishoudens met een benedenmodaal inkomen werd minstens één lidmaatschap van een sportvereniging beëindigd. In huishoudens met een bovenmodaal inkomen was dat 14 procent.

In 71 procent van de huishoudens waar een lidmaatschap werd opgezegd, betrof het één lidmaatschap. In 29 procent van de gevallen ging het om twee of meer lidmaatschappen (niet in figuur).

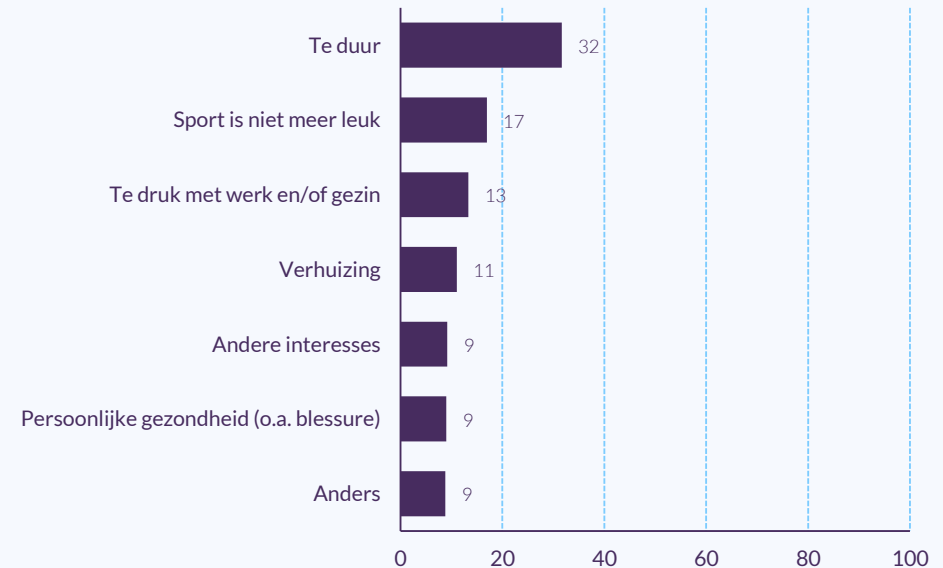
Motivatie opzegging lidmaatschap sportvereniging

In 32 procent van de huishoudens waarin een lidmaatschap van een sportvereniging is opgezegd, blijkt dat het lidmaatschap als 'te duur' gezien wordt (figuur 6). Dit aandeel is gestegen: in 2019 was het 28 procent, in 2018 20 procent en in 2016 19 procent.⁴

In huishoudens met een benedenmodaal inkomen wordt 'te duur' vaker als reden genoemd dan in huishoudens met een bovenmodaal inkomen (39% vs. 31%) (niet in figuur).

In 17 procent van de gevallen is de opzegreden dat de sport niet (meer) als leuk worden ervaren. Te druk met werk en/of gezin is in 13 procent van de gevallen de reden om het lidmaatschap te beëindigen.

Figuur 6
Redenen voor opzegging van lidmaatschap(en) van sportvereniging(en) in Nederlandse huishoudens tussen mei 2023 en mei 2024
(in procenten, n=250)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

Gevolgen voor sportdeelname

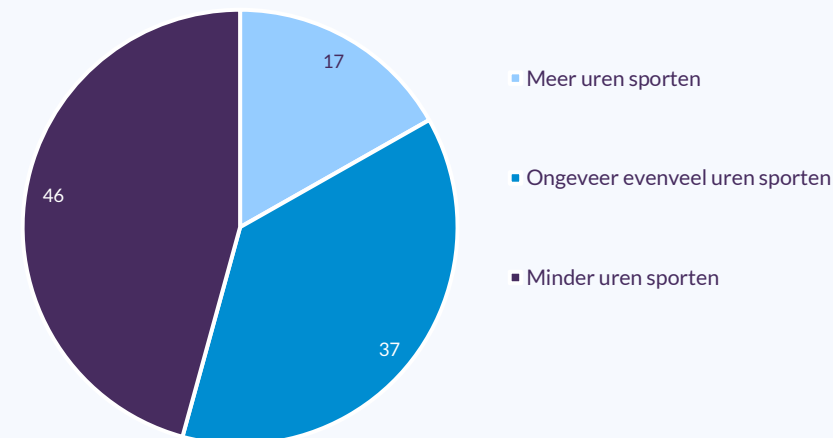
Bij bijna de helft van de opzeggingen (46%) ging het opzeggen van het lidmaatschap gepaard met minder uren sporten. 37 procent bleef evenveel sporten en 17 procent ging meer uren sporten.

Het is niet uitgesloten dat het opzeggen soms het gevolg was van minder sporten, bijvoorbeeld door blessureleed. Vermoedelijk was vaker het omgekeerde het geval: het opzeggen leidde tot minder sporten.

In 2019 gaf 59 procent aan minder te zijn gaan sporten als gevolg van het beëindigen van het lidmaatschap van een sportvereniging. In 2018 was dat 53 procent en in 2016 56 procent.⁴

Figuur 7
Implicatie voor sportdeelname bij opzegging lidmaatschap sportvereniging in Nederlandse huishoudens tussen mei 2023 en mei 2024

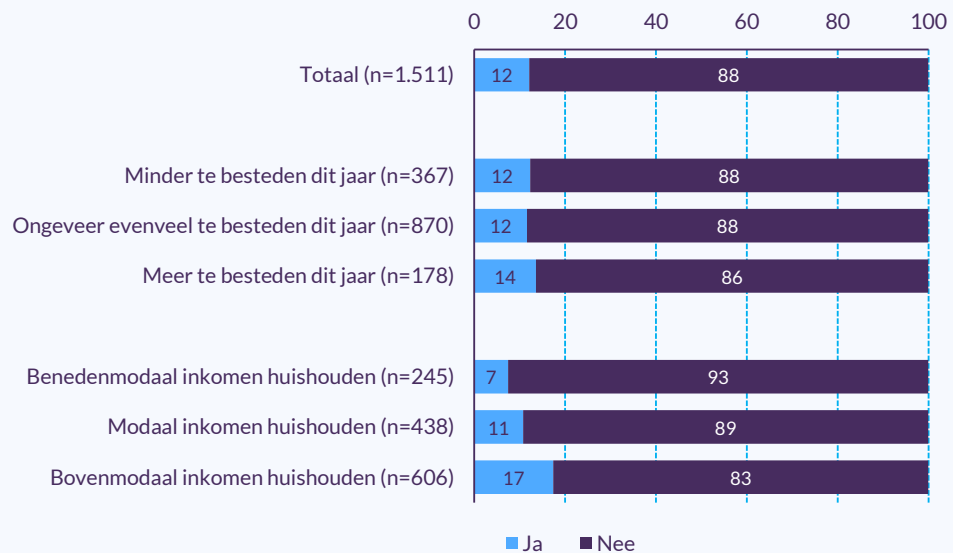
(in procenten, n=250)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

Afsluiting nieuw lidmaatschap

Figuur 8
Afsluiting nieuw lidmaatschap van een sportvereniging in Nederlandse huishoudens tussen mei 2023 en mei 2024
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

In 12 procent van de huishoudens is tussen mei 2023 en mei 2024 een nieuw lidmaatschap van een sportvereniging afgesloten (figuur 8). Bij huishoudens waar in die periode ook een lidmaatschap van een sportvereniging is opgezegd, is dat aandeel 39 procent. In 8 procent van de huishoudens waar geen sprake was van opzegging, werd wel een nieuw lidmaatschap afgesloten (niet in figuur).

In huishoudens met een bovenmodaal inkomen werd ruim twee keer zo vaak een nieuw lidmaatschap afgesloten als in huishoudens met een benedenmodaal inkomen (17% vs. 7%).

In 69 procent van de huishoudens waar een lidmaatschap werd opgezegd, betrof het één lidmaatschap. In 31 procent van de gevallen ging het twee of meer lidmaatschappen (niet in figuur).

**Lidmaatschap
fitnessaanbieder**

Opzegging lidmaatschap fitnessaanbieder

In 10 procent van de huishoudens is tussen mei 2023 en mei 2024 een lidmaatschap van een fitnessaanbieder opgezegd (figuur 9). Dit zijn 837.000 huishoudens.

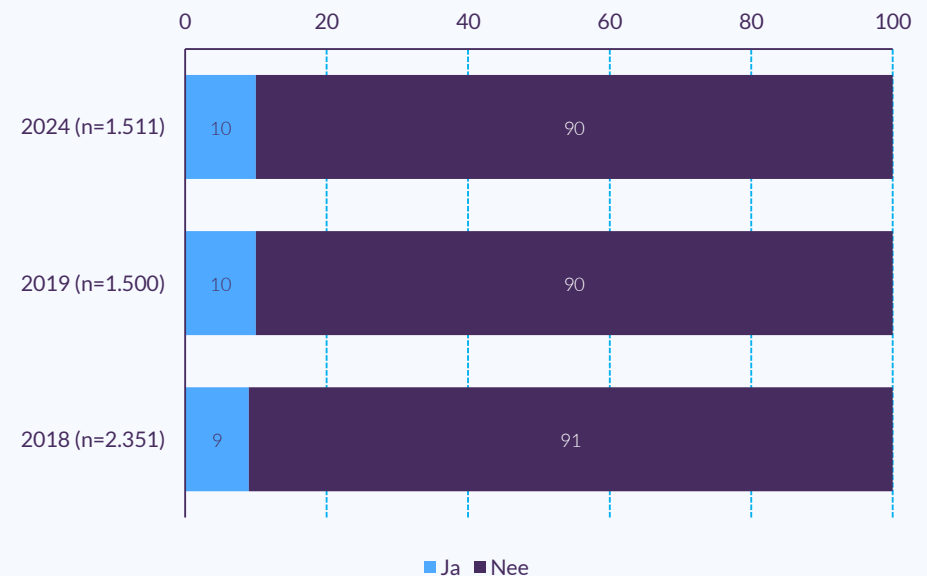
Het aandeel huishoudens waarin een lidmaatschap is beëindigd, is vergelijkbaar met voorgaande jaren.²

In 7 procent van de huishoudens met een benedenmodaal inkomen werd minstens één lidmaatschap van een fitnessaanbieder beëindigd. In huishoudens met een bovenmodaal inkomen was dat 11 procent.

In 76 procent van de huishoudens waar een lidmaatschap werd opgezegd, betrof het één lidmaatschap. In 24 procent van de gevallen ging het om twee of meer lidmaatschappen (niet in figuur).

Figuur 9
Opzeggingen van lidmaatschap(pen) van fitnessaanbieder(s) in Nederlandse huishoudens, mei 2023-mei 2024, november 2018-november 2019 en mei 2017-mei 2018

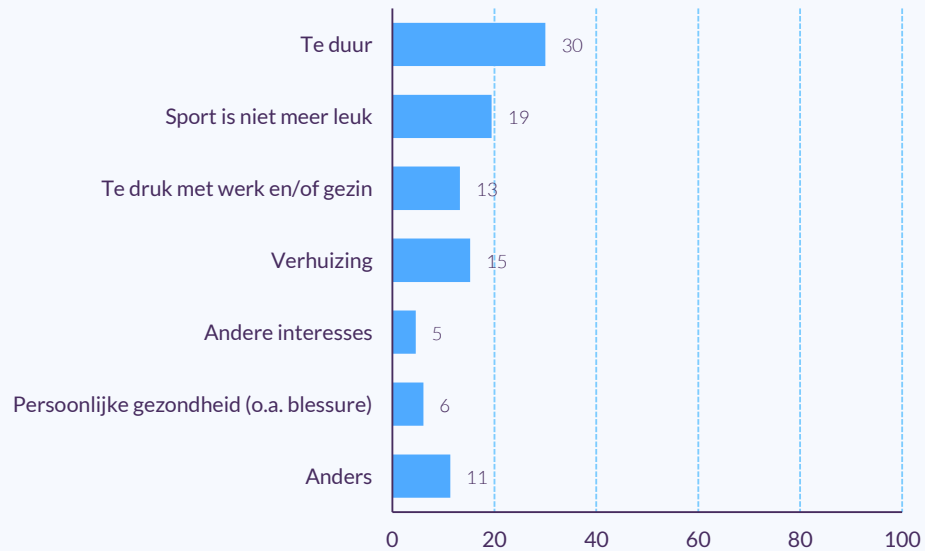
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024, november 2019 en mei 2018.

Motivatie opzegging lidmaatschap fitnessaanbieder

Figuur 10
Redenen voor opzegging van lidmaatschap(pen) van fitnessaanbieder(s)
in Nederlandse huishoudens tussen mei 2023 en mei 2024
(in procenten, n=185)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

In 30 procent van de huishoudens waarin een lidmaatschap van een fitnessaanbieder is opgezegd, blijkt dat het lidmaatschap als 'te duur' gezien wordt (figuur 10). Dit aandeel was in 2019 37 procent en in 2018 20 procent.⁴

In huishoudens met een benedenmodaal inkomen wordt 'te duur' vaker als reden genoemd dan in huishoudens met een bovenmodaal inkomen (41% vs. 26%) (niet in figuur).

In 19 procent van de gevallen is de opzegreden dat de sport niet (meer) als leuk worden ervaren. Te druk met werk en/of gezin is in 13 procent van de gevallen de reden om het lidmaatschap te beëindigen.

Gevolgen voor sportdeelname

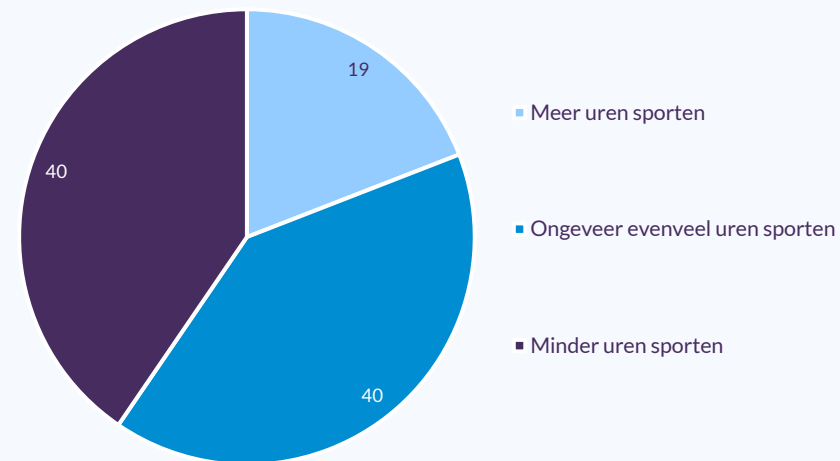
Vier op de tien opzeggingen gingen gepaard met minder uren sporten. 40 procent bleef evenveel sporten en 19 procent ging meer uren sporten.

Net als voor het opzeggen van het lidmaatschap van een sportvereniging geldt dat het niet uitgesloten is dat het opzeggen het gevolg van minder sporten kan zijn geweest (bijvoorbeeld door blessures). Te verwachten is dat vaker het omgekeerde het geval was: het opzeggen leidde tot minder sporten.

In 2019 en 2018 hebben we vergelijkbaar onderzoek gedaan. Toen betrof het lidmaatschappen van fitnesscentra (geen -aanbieders). In 2019 gaf 66 procent aan minder te zijn gaan sporten als gevolg van het beëindigen van het lidmaatschap bij een fitnesscentrum. In 2018 was dat 55 procent.⁴

Figuur 11
Implicatie voor sportdeelname bij opzegging lidmaatschap(pen) fitnessaanbieder(s) in Nederlandse huishoudens tussen mei 2023 en mei 2024

(in procenten, n=185)

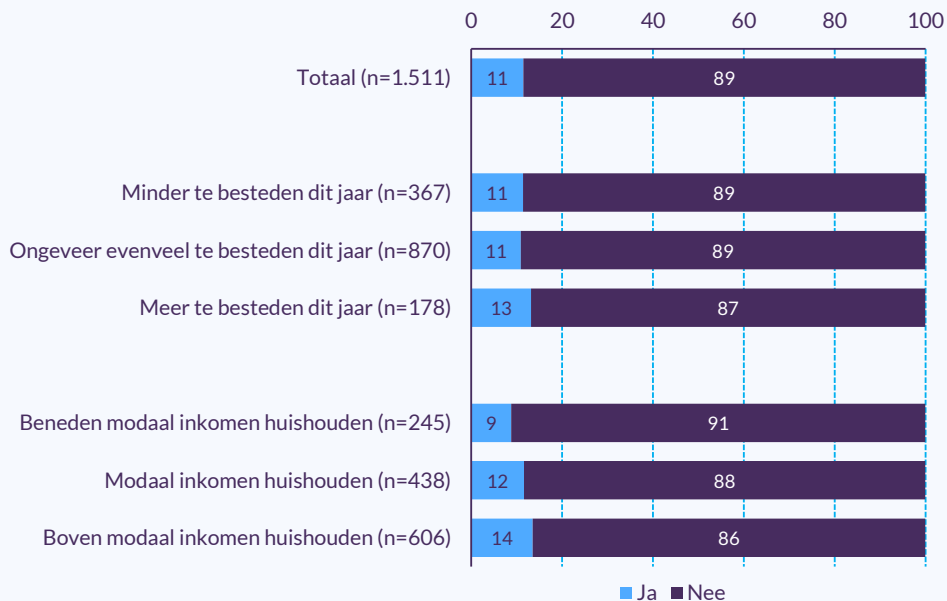

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

Afsluiting nieuw lidmaatschap

Figuur 12
Afsluiting nieuw lidmaatschap van een fitnessaanbieder in Nederlandse huishoudens tussen mei 2023 en mei 2024

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, NSO, april/mei 2024.

In 11 procent van de huishoudens is tussen mei 2023 en mei 2024 een nieuw lidmaatschap van een fitnessaanbieder afgesloten (figuur 12). Bij huishoudens waar in die periode ook een lidmaatschap van een fitnessaanbieder is opgezegd, is dat aandeel 43 procent. In 8 procent van de huishoudens waar geen sprake was van opzegging, werd wel een nieuw lidmaatschap afgesloten (niet in figuur).

In huishoudens met een bovenmodaal inkomen werd ongeveer 1,5 keer zo vaak een nieuw lidmaatschap afgesloten als in huishoudens met een benedenmodaal inkomen (14% vs. 9%).

In 75 procent van de huishoudens waar een lidmaatschap werd opgezegd, betrof het één lidmaatschap. In 25 procent van de gevallen ging het om twee of meer lidmaatschappen (niet in figuur).

Conclusie en reflectie

Conclusie en reflectie

'Te duur' vaker reden om verenigingslidmaatschap op te zeggen

Het aantal huishoudens waarin sportlidmaatschappen worden beëindigd, is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Wel wordt 'te duur' vaker als belangrijkste opzegreden van verenigingslidmaatschappen genoemd (bij fitness komt deze reden minder vaak voor). Dit is opvallend, omdat uit de Contributiemonitor blijkt dat de contributies van verenigingen – gecorrigeerd voor inflatie - niet zijn verhoogd.⁵

Inkomen, prijs, inzet en waarde

Bij de interpretatie hiervan is het van belang rekening te houden met:

- inkomen: netto-inkomen (voor consumptieve bestedingen);
- prijs: het bedrag dat je betaalt;
- inzet: mogelijke vrijwillige activiteiten (bij sportvereniging);
- waarde: wat je krijgt (o.a. sportaanbod, ontmoeten van andere mensen).

Of iemand een sportlidmaatschap als 'te duur' beschouwt, hangt samen met het besteedbaar inkomen, omdat dat bestedingen inperkt. Het gemiddelde aandeel van uitgaven aan lidmaatschappen van een sportvereniging in de totale uitgaven van particuliere huishoudens bedroeg in 2020 1 procent.⁶

De prijs is wat je betaalt en de waarde is wat je krijgt.⁷ Voor sportverenigingen kan daar de inzet van (ouders of verzorgers van) leden bijkomen (o.a. training geven, bardiensten, rijden naar uitwedstrijden). Sportaanbieders kunnen zowel invloed uitoefenen op de prijs als op de waarde. Als ze de waarde van het lidmaatschap verhogen – bijvoorbeeld door 'een derde helft' te faciliteren (voor clubs zonder kantine), de opzet van de competitie beter af te stemmen op ledenwensen en fitnessapparatuur te vernieuwen – kan, bij een gelijkblijvende prijs, het lidmaatschap minder vaak als 'te duur' gezien worden.

Conclusie en reflectie

Lidmaatschap opzeggen betekent vaak minder sporten

Meer dan 40 procent van de opzeggers gaat minder sporten bij het beëindigen van het lidmaatschap (en een veel kleiner aandeel méér).

Sportverenigingen en fitnessaanbieders faciliteren hun leden niet alleen, zij stimuleren hen ook om aan sport te (blijven) doen.⁸

Gevolgen afschaffen verlaagd btw-tarief

Het kabinet is van plan om per januari 2026 het verlaagde btw-tarief voor ondernemende sportaanbieders af te schaffen om de inkomsten van de rijkskas te verhogen. De btw wordt verhoogd van 9 naar 21 procent. De afschaffing is mogelijk doordat het bij overheden wijd verbreide idee van de sport als verdienstelijk goed – iets waar elke burger recht op heeft – niet bij (sport)wet is geregeld. Dat maakt de sport (financieel) kwetsbaar. De voorgenomen maatregel treft fitnessaanbieders en sportverenigingen die gebruik maken van commerciële voorzieningen. D66, CDA, NOC*NSF, de KNVB en het POS hebben het kabinet in september 2024 gevraagd om van de geplande btw-verhoging af te zien. Een afschaffing van het verlaagde btw-tarief leidt tot hogere kosten voor sportaanbieders, die dat kunnen doorberekenen

aan de consument (hogere prijs voor een lidmaatschap).

Het is niet eenvoudig om in te schatten hoe consumenten – leden en potentiële leden – zullen reageren op een verhoging van de prijs van lidmaatschappen omdat kennis over de prijselasticiteit van sportlidmaatschappen beperkt is.⁹ De prijselasticiteit geeft de verandering van de vraag bij een prijsverandering weer. Wel leert dit onderzoek dat ‘te duur’ in 2023 en 2024 al de meest genoemde opzegreden is. Voor een fors deel van de leden lijkt de financiële rek eruit.

Als de afschaffing doorgaat is het een denkbaar scenario dat sportaanbieders de prijs van een lidmaatschap moeten verhogen om financieel gezond te blijven en daarbij dezelfde waarde blijven leveren. Voor huishoudens met een bovenmodaal inkomen hoeft dat geen probleem te zijn, anders ligt dat voor huishoudens met een benedenmodaal inkomen, waar relatief veel niet-sporters worden aangetroffen. Vast staat dat in dit scenario het sportaanbod minder toegankelijk wordt en werkt als zand in de raderen van het Sportakkoord II. De maatregel kan op termijn een negatief effect op de gezondheid van de Nederlandse bevolking sorteren en de druk op de zorg vergroten.¹⁰ Als ledentallen teruglopen zal ook de vitaliteit van sportaanbieders onder druk worden gezet.

Bronnen en bijlage

Bronnen

¹ Ministerie van VWS, VNG, VSG, NOC*NSF & POS (2022). *Hoofdlijnen Sportakkoord II: Sport versterkt*.

² Van Eldert, P., & Hover, P. (2022). *Sportlidmaatschappen en -abonnements: opzeggingen, opzegredenen en nieuwe lidmaatschappen en abonnements* [Factsheet 2022/25]. Mulier Instituut.

³ Van Eldert, P., & Hover, P. (2023). *Consumentenuitgaven aan sport 2023*. Mulier Instituut.

⁴ Heijnen, E., Hover, P., & Schoemaker, J. (2021). *Opzegging lidmaatschap van sportvereniging en fitnesscentrum. Frequentie, motivatie en implicatie*. Mulier Instituut.

⁵ Van Vugt, H., Van Eldert, P., Van Bezooijen, B., Schoemaker, J., Pannen, A., & Berfelo, B. (2024). *Contributiemonitor 2023/2024: contributies en bondsafdrachten Nederlandse sportverenigingen*. Mulier Instituut.

⁶ CBS (2023). *Bestedingsaandeel; bestedingscategorieën, huishoudenskenmerken: 2015, 2020*. <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83679NED/table?ts=1726040211693>

⁷ Hagstrom, R. G. (2005). *The Warren Buffet Way* [Second edition]. John Wiley & Sons, Inc.

⁸ Hover, P. (2021). *Ledenretentie: impuls voor sportfrequentie*. *Sport & Strategie*. 15, 31.

⁹ Hover, P. & Van Eldert, P. (2023). *Betaalbaarheid van sport. Kennis- en innovatiescan WP6*. Mulier Instituut.

¹⁰ World Health Organization (2022). *Global status report on physical activity 2022*.

Bijlage 1 – Onderzoeksmethode

De resultaten hebben we verkregen via het Nationaal Sportonderzoek (NSO) van het Mulier Instituut. De details van het onderzoek zijn:

- Panelbron: Ipsos Online Access panel.
- Doelgroep: particuliere burgers van 16 t/m 79 jaar (n=1.511).
- Veldwerkperiode: 25 april-13 mei 2024.
- De resultaten hebben we op twee manier gewogen:
  - De weefactor personen: de steekproef hebben we individueel gewogen op leeftijd * geslacht, leeftijd * opleiding, regio en sportfrequentie, en samengevoegd tot één weegvariabele. Dit gaat om de resultaten op pagina 2 en 3.
  - De weefactor huishouden: de steekproef hebben we individueel gewogen op grootte huishouden * leeftijd, regio en sportfrequentie, en samengevoegd tot één weegvariabele. Dit gaat om de resultaten op pagina 5 tot en met 15.

- Hercodering inkomen huishouden: de categorie ‘een bijna modaal inkomen’ hebben we samengenomen met de categorie ‘modaal inkomen’.

Deze publicatie is tot stand gekomen met steun van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Contact

Paul Hover

p.hover@mulierinstituut.nl

Eva Heijnen

e.heijnen@mulierinstituut.nl